

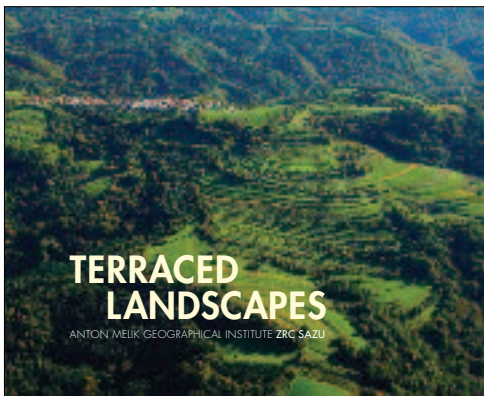
Jernej Tiran pojem bivalno okolje opredeljuje kot značilnosti stanovanja ter njegove ožje in širše okolice, ki so pomembne za zadovoljevanje splošnih človekovih potreb in opravljanje temeljnih človekovih funkcij, kot so bivanje, delo, izobraževanje, rekreacija, oskrba in komunikacija. Na ta način je vsebine bivalnega okolja razvrstil v sedem sklopov: stanovanjske razmere, varnost, estetska vrednost, dostopnost mestnih dobrin, obremenjenost okolja, družbeno okolje in pogoji za mobilnost. Kakovost bivalnega okolja je izmeril s seštevanjem standardiziranih kazalnikov in ugotovil, da se znotraj mesta pomembno razlikuje: v najbolj kakovostnem bivalnem okolju živijo prebivalci Murgel, Trnovega, Rožne doline in zahodnega mestnega središča, v najmanj kakovostnem pa prebivalci Rakove Jelše, Sibirije, večine urbaniziranih ruralnih naselij na severovzhodnem obrobju, večjega dela Most in Šiške v bližini tamkajšnje industrijske cone. Med drugim je ugotovil tesno povezanost med stanovanjskimi razmerami in družbenim okoljem. Tako je za območja z bolj ugodnimi stanovanjskimi razmerami, zlasti z vidika velikosti stanovanj, značilna boljša socioekonomska sestava prebivalstva, na območjih z manj ugodnimi stanovanjskimi razmerami pa velja obratno.

Knjiga Jerneja Tirana je pomembna pridobitev za vse, ki se ukvarjajo z urbano geografijo in urbanističnim načrtovanjem. Rezultati so neposredno uporabni za odločanje o nadaljnjem prostorskem razvoju, za sanacijo bivalnega okolja ali za določanje primernih lokacij za stanovanjsko gradnjo. Visoka raven znanstvene odličnosti služi kot dobra iztočnica za nadaljnja znanstvena raziskovanja, preprost in razumljiv jezik ter bogato kartografsko gradivo pa jo dela uporabno, primerno in zanimivo tudi za druge deležnike, kot so politični odločevalci, nepremičninski agenti, turistični delavci, učitelji, študenti in ljubitelji geografije.

Jani Kozina

**Drago Perko, Rok Ciglič, Matjaž Geršič, Drago Kladnik (uredniki):
Terraced landscapes**

Ljubljana 2017: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 144 strani,
ISBN 978-961-05-0019-3

Monografija *Terraced landscapes* je angleška različica monografije »Terasirane pokrajine«, ki je plod triletnega raziskovalnega projekta sodelavcev Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU in Fakultete za arhitekturo Univerze v Ljubljani. Monografija med drugim obeležuje sedemdeset let delovanja inštituta ter dopolnjuje temeljna spoznanja s področja terasiranih pokrajin.

Terasirane pokrajine, sestavljene iz kmetijskih teras, so kulturne pokrajine s posebno vrednostjo. Zagotavljajo hrano, imajo pa tudi neprecenljivo znanstveno, kulturno, zgodovinsko, ekološko, estetsko, celo psihološko, filozofsko in religiozno vrednost. So svojstven kmetijski in ekološki sistem po celem svetu. Ponekod so v razvitih civilizacijah organizirano nastajale skozi tisočletja, drugje pa povsem spontano, ko se je človek prilagajal naravnim razmeram in izboljševal svoje možnosti za preživetje. Zato se v njih zrcali sožitje med človekom in naravo, marsikje pa tudi med ljudmi. Raba teras se zaradi družbenih in ekonomskih razlogov v zadnjem obdobju opušča, zato se zaraščajo in propadajo, ogrožajo jih usadi in zemeljski plazovi. V novem tisočletju je bilo temu tipu pokrajine posvečenih več raziskav, ustanovljeno je bilo tudi Mednarodno združenje terasiranih pokrajin in sprejeta Honghejska deklaracija o varovanju in razvoju terasiranih pokrajin. Izjemno vrednost in potrebo po varovanju prepoznava tudi UNESCO.

Monografija predstavlja terase v sliki in besedi ter v vsej njihovi pestrosti in privlačnosti. V prvem delu so izpostavljene svetovne in evropske terasirane pokrajine ter njihove kmetijske terase, v nadaljevanju pa v nasprotju od njene slovenske predhodnice terase v slovenskih pokrajinah obravnava v enotnih poglavjih, kamor so umeščene tudi študije primerov posameznih terasiranih območij. V sklepnem delu opozarja tudi na izjemnost in privlačnost nekmetijskih terasiranih pokrajin, ki sta jih oblikovala narava in človek.

Monografija že na prvi pogled opozori nase z drugačnim formatom, notranjost pa, poleg opisov v posameznih poglavjih, krasi izjemno pestro slikovno gradivo tako priznanih fotografskih ustvarjalcev kot najboljših spletnih fotografij ter tudi pokrajinskih fotografij, ki so jih ustvarili avtorji pri terenskih raziskavah. Posebno perspektivo podajo letalske fotografije Matevža Lenarčiča in tematski zemljevidi, ki dopolnjujejo strokovno besedilo.

Če terasirane pokrajine predstavljajo tisočletja človekovih prizadevanj po izboljšanju obdelovalnih razmer, je pričujoča monografija ena izmed mnogih sadov kolektivnega dela inštituta. Monografija, ki bo ponesla informacije o slovenskih terasiranih pokrajinah v svet se tako postavlja ob bok priznanim temeljnim delom s tega področja.

Jure Tičar

Janez Nared, Katarina Polajnar Horvat, Nika Razpotnik Visković (uredniki):

Prostor, regija, razvoj

Regionalni razvoj 6

Ljubljana 2017: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 196 strani, ISBN 978-961-05-0034-6

Knjige v zbirki Regionalni razvoj izdaja Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU bienalno, ob organizaciji Slovenskih regionalnih dni. Tokrat je izšla že šesta knjiga, in sicer z naslovom Prostor, regija, razvoj, ki obravnava številna vprašanja, pomembna za izvajanje regionalne politike ter zagotavljanje skladnega regionalnega in prostorskega razvoja. Osrednja tematika knjige je metodologija spremljanja in vrednotenja regionalne politike.

Prispevek Pečarjeve obravnava spremljanje regionalnega razvoja v Sloveniji in obravnava problematiko kazalnikov. Pri tem je v želji po čim bolj celoviti obravnavi regionalnega razvoja oblikovala sintezni kazalnik za merjenje blaginje ter ga praktično preverila na slovenskih regijah. V drugem prispevku Nared in Miklavčič osvetlujeta uresničevanje Strategije prostorskega razvoja Slovenije na področju urbanega sistema in opremljenosti središč s storitvami splošnega pomena. Sledita dve poglavji, ki opisujeta stanje na trgu stanovanj. Majer Kristofelc in Bojnec obravnavata vpliv mikro in makroekonomskih dejavnikov na cene stanovanj, Kušar s sodelavci pa model za vrednotenje regionalne strukture za določitev prednostnih območij za stanovanjsko oskrbo za potrebe izdelave regionalnega prostorskega plana. Nikoloski